

การศึกษาสภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบลจังหวัดพิษณุโลก

A Study of Administrative Conditions according to the Early Childhood Education Development Plan of Child Development Centers under Local Administrative Organizations in Subdistrict Municipality level, Phitsanulok Province

ธนรวิทย์ รอดปั้น¹ และนิคม นาคอ้าย²
Tanaravit rotpan and Nikom Nakai

Received: February 18, 2022

Revised: March 29, 2022

Accepted: March 30, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบลจังหวัดพิษณุโลก เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบลจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 24 แห่ง 120 คนน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบล จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านผลของแผนพัฒนาการศึกษา ทุกด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ 1) ด้านการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และ 3) ด้านผลของแผนพัฒนาการศึกษา

คำสำคัญ: แผนพัฒนาการศึกษา, การศึกษาระดับปฐมวัย, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

¹⁻² มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม; Phibulsongkram Rajabhat University.

Corresponding author, e-mail: tanaravitrotpan@gmail.com, Tel. 097-1706555

Abstract

This research article aimed to study the administrative conditions according to the Early Childhood Education Development Plan of Child Development Centers under Local Administrative Organizations in subdistrict municipality level, Phitsanulok Province. It was a quantitative research by distributing the questionnaires to the sample groups that were 24 Child Development Centers under Local Administrative Organizations in subdistrict municipality level, Phitsanulok Province of 120 persons using a proportional stratification method. The statistics used in data analysis were mean and standard deviation. Descriptive content analysis techniques was used. The results of the research revealed that the administrative conditions according to the Early Childhood Education Development Plan of Child Development Centers under Local Administrative Organizations in subdistrict municipality level, Phitsanulok Province were at a high level. When considering each aspect, the aspect with the highest average was the implementation of the educational development plan into practice and the aspect with the lowest average was the outcome of the educational development plan. In all aspects, it was found that the average was at a high level in all aspects as follows: 1) the implementation of the educational development plan into practice; 2) the preparation of the educational development plan; and 3) in terms of the results of the educational development plan.

Keywords: Educational Development Plan, Early Childhood Education, Child Development Center

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย อีกทั้งต้องดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยวัยก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยการศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ พร้อมทั้งกำหนด แนวทางการปฏิรูปประเทศ ตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ที่มุ่งเน้นการยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ตามวิสัยทัศน์ของการพัฒนาที่กล่าวว่า ประเทศไทยมีความ “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ ซึ่งการจัดการศึกษาถือเป็นการบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง อีกทั้งนโยบายการปฏิรูปประเทศไทย ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคนไทยในยุคศตวรรษที่ 21 ให้มีความสมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีทักษะ ความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม มีความสุขในยุคดิจิทัล เพื่อพร้อมเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) (กระทรวงมหาดไทย, 2562) ความเปลี่ยนแปลงของบริบท ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทย ให้เกิดความจำเป็นอย่างยิ่งในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาของไทย ให้สามารถผลิตผู้ที่มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม อีกทั้งรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีคุณภาพ ปัญหาของสังคมประการหนึ่งที่มีผลกระทบอย่างยิ่งต่อเด็กปฐมวัย คือ ความอ่อนแอของสถาบันครอบครัวในการทำหน้าที่อบรมเลี้ยงดู นอกจากนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลโดยตรง และโดยอ้อมต่อสุขภาพอนามัยและพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2560)

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย สามารถบูรณาการกับแผนพัฒนาจังหวัดกลุ่มจังหวัดและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การจัดทำและประสานแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีห้วงระยะของแผนพัฒนาการศึกษาเป็นไปตามระยะเวลาของแผนพัฒนาท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย เห็นสมควรให้การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยรายได้และการจ่ายเงินของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กำหนดแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้คือ 1) ห้วงเวลาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ให้สำนัก กอง ส่วนการศึกษาหรือหน่วยงานตามโครงสร้างที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายให้รับผิดชอบภารกิจด้านการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ให้แล้วเสร็จ และจัดส่งให้หน่วยงานจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประสานแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อจัดทำเป็น แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ให้แล้ว เสร็จทันส่งให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดนำไปเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ของจังหวัด สำหรับห้วงเวลาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาใน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้กำหนดให้สอดคล้องกับห้วงเวลาของการจัดทำแผนพัฒนา ท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด 2) แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สำนัก กอง ส่วนการศึกษา หรือหน่วยงานตามโครงสร้างที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายให้ รับผิดชอบภารกิจด้านการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อมูลผลจาก แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2561-2565) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา ในสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาทบทวนและปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566- 2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนา ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษา แห่งชาติ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนแม่บท ภายใต้อายุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ให้ผู้บริหาร ท้องถิ่นเป็นผู้ประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ให้สำนัก กอง ส่วนการศึกษา หรือหน่วยงานตามโครงสร้างที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายให้ รับผิดชอบภารกิจด้านการบริหารจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งแผนพัฒนา การศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้หน่วยงานจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปบรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาในสังกัดองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษานำข้อมูลจากแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2561-2565) ของ สถานศึกษามาทบทวนและปรับใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของ สถานศึกษา โดยพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนการปฏิรูป ประเทศด้านการศึกษา แผนแม่บทภายใต้อายุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และเป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) สถานศึกษาเสนอร่างแผนพัฒนา การศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/ คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพิจารณาให้ความเห็นชอบ หัวหน้าสถานศึกษาประกาศใช้ แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน/คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว สถานศึกษาประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาให้ประชาชนทราบในช่องทางที่เข้าถึงได้โดยทั่วกัน สถานศึกษาจัดส่งแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและประกาศใช้แล้ว ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนัก กอง ส่วนการศึกษา หรือหน่วยงานตามโครงสร้างที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายให้รับผิดชอบภารกิจด้านการบริหารจัดการศึกษา) ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถจัดทำ เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และหัวหน้าสถานศึกษาประกาศใช้ เมื่อสถานศึกษาประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาที่จัดทำ เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแล้ว ให้สถานศึกษาจัดส่งแผนดังกล่าวให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกครั้งที่มีการจัดทำ เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ ให้สำนัก กอง ส่วนการศึกษา หรือหน่วยงานตามโครงสร้างที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นมอบหมายให้รับผิดชอบ ภารกิจด้านการบริหารจัดการศึกษา เก็บรวบรวมแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษา ไว้สำหรับการตรวจสอบ และการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตามลำดับขั้นตอนสุดท้าย ต่อไป 3) การนำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ไปสู่การปฏิบัติ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใช้แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาเป็นข้อมูลแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. 2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติตามแผนพัฒนาการศึกษา เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ สั่งการ แนวทาง นวัตกรรมที่มีความทันสมัย บริบทพื้นที่ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผล ตามตัวชี้วัด (กระทรวงมหาดไทย, 2564)

จะเห็นได้ว่าในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2566-2570) เป็นการกำหนดรูปแบบการพัฒนาให้สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองต่อกฎหมาย ระเบียบ สั่งการ แนวทาง นวัตกรรมที่มีความทันสมัย บริบทพื้นที่ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยนำเอาความสำเร็จและล้มเหลวของการบริหารแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2561-2565) มาเป็นข้อมูลสารสนเทศ ทำให้การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2566-2570) ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต สามารถนำไปใช้และเกิดการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาล ตำบล จังหวัดพิษณุโลก เพื่อนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้นำไปประกอบการพัฒนาการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2566-2570) ของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบล จังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบลจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 25 แห่ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบลจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 24 แห่ง ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางประมาณค่าของเครจซี่และมอร์แกน โดยใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละอำเภอ ได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 120 คน แบ่งเป็น อำเภอเมือง จำนวน 5 แห่ง อำเภอบางระกำ จำนวน 3 แห่ง อำเภอวังทอง จำนวน 1 แห่ง อำเภอวัดโบสถ์ จำนวน 1 แห่ง อำเภอบางกระพุ่ม จำนวน 5 แห่ง อำเภอพรหมพิราม จำนวน 2 แห่ง อำเภอเนินมะปราง จำนวน 4 แห่ง อำเภอนครไทย จำนวน 2 แห่ง และอำเภอชาติตระการกาล จำนวน 1 แห่ง และกำหนดให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล จำนวน 24 คน ปลัดเทศบาล จำนวน 24 คน ผู้อำนวยการ กองการศึกษาหรือนักวิชาการศึกษา จำนวน 24 คน หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 24 คน ครูผู้ดูแลเด็ก 24 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 120 คน วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบล จังหวัดพิษณุโลก วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) รายงานกำหนดการแปลผลช่วงคะแนนเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) และสรุปผลการวิจัยนำเสนอโดยพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

สภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบล จังหวัดพิษณุโลก สามารถสรุปได้ว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = .47) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรก คือ การนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = .45) รองลงมา คือ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .44) และผลของแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .41) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรก คือ ข้อ 4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดการจัดการศึกษาตรงตามความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .50) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อ 6 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดระยะเวลาการดำเนินการของ

แผนพัฒนาการศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .64) และข้อ 8 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดตัวชี้วัดแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = .53) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดให้มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษาที่ประชาชนเข้าถึงได้ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = .68) อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = .44) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรก คือ ข้อ 15 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีวัสดุครุภัณฑ์การศึกษาตรงตามแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = .55) รองลงมา คือ ข้อ 11 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดการจัดการเรียนรู้ตรงตามแผนพัฒนาการศึกษา $\bar{X} = 4.43$, S.D. = .50) และข้อ 14 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีสถานที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตรงตามแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = .66) อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดทำหลักสูตรเฉพาะด้านสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .50) อยู่ในระดับมาก

3. ด้านแผนพัฒนาการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = .65) โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรก คือ ข้อ 23 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมในการปรับปรุงพัฒนาการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = .76) รองลงมา คือ ข้อ 17 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดำเนินกิจกรรมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = .58) และข้อ 22 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมเป็นข้อมูลพัฒนาแผนการศึกษาในอนาคต ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = .72) อยู่ในระดับมากตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสะท้อนข้อควรปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษา ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = .88) อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบล จังหวัดพิษณุโลก โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาด้านที่มากที่สุด ได้แก่ ด้านการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ พบว่า สภาพการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบล จังหวัดพิษณุโลก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากการนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ เป็นการนำแผนพัฒนาการศึกษาที่จัดทำขึ้นไปปฏิบัติตามที่กำหนด ใช้ในการบริหารงานหลัก ได้แก่ บริหารงานวิชาการ บริหารงานงบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารงานทั่วไป เช่น แผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ กิจกรรม การจัดทำหลักสูตร รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การจัดสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีวัสดุครุภัณฑ์ทางการศึกษา พัฒนาคู่มือบุคลากรทางการศึกษาให้พร้อมต่อการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และเข้ากับยุคสมัย และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ มีการ

บันทึกข้อมูลการนำไปใช้อย่างชัดเจน มีเอกสารและผลการใช้เชิงประจักษ์สามารถติดตามตรวจสอบได้ตามตัวชี้วัดโดยทุกขั้นตอนมีการประกาศให้ประชาชนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2564) ได้ระบุการนำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ไปสู่การปฏิบัติเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม หรือการใช้จ่ายเงินสะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาเป็นข้อมูล แนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบในการใช้จ่ายจากเงินรายได้และ/หรือเงินรายได้สะสมของสถานศึกษา ทั้งนี้ให้สถานศึกษานำโครงการที่อยู่ในแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาของปีงบประมาณใด ไปจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของสถานศึกษาของปีงบประมาณนั้น กล่าวคือ โครงการอยู่ในปีงบประมาณใดของแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษา ต้องนำไปตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณนั้น ๆ เท่านั้น จะนำไปตั้งเป็นงบประมาณรายจ่ายของปีงบประมาณอื่นไม่ได้ หากสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความจำเป็น ต้องนำโครงการของปีงบประมาณอื่นมาจัดทำเป็นโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณของสถานศึกษาให้ดำเนินการเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาก่อน อนึ่ง การเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วแต่กรณี และต้องทำการประกาศให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน พร้อมทั้งจัดส่งแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2566-2570) ของสถานศึกษาที่เพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2555) ได้ระบุถึงการบริหารแผนสู่การปฏิบัติในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงาน/มาตรการของแผนการศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ควรคำนึงการภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและหลักธรรมาภิบาลที่มีความโปร่งใส เป็นธรรม มีความรับผิดชอบ และสามารถตรวจสอบได้ เพื่อให้บังเกิดผลอันพึงประสงค์ต่อการพัฒนาการศึกษาของชาติอย่างเป็นรูปธรรมแล้ว ควรจะต้องสร้างให้เกิดเครือข่ายเชื่อมโยงในการพัฒนาการศึกษา ระหว่างหน่วยงาน องค์กร สถาบันอย่างกว้างขวางทั้งในระดับส่วนกลาง ท้องถิ่น และชุมชน เพื่อการนำแผนสู่การปฏิบัติ รวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กรและสถาบันให้เอื้อต่อการดำเนินการตามแผนฯ แก่ไข ปรับปรุง กฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานและมาตรการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้แต่ละหน่วยงานต่าง ๆ จะต้องสร้างกลไกกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ ที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่กับกลไกการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย และกรอบการดำเนินงานที่กำหนดไว้ในแผนฯ ในการนำแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกหน่วยงานรับทราบ และสร้างความเข้าใจในสาระของแผนฯ อย่างถูกต้องชัดเจนตรงกัน รวมทั้งจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังความคิดเห็นตามนโยบาย กรอบการดำเนินงาน และ

มาตรการต่าง ๆ ดังที่ได้กำหนดไว้ในแผน ในการบริหารแผนการศึกษาแห่งชาติสู่การปฏิบัติ จึงควรมีหน่วยงานเฉพาะดำเนินการเพื่อให้การบริหารแผน ประสบผลสำเร็จจลุล่วงตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด และมีการจัดเตรียมทำแผนฯ ระยะเวลาต่อไป เมื่อแผนนี้ได้ใช้จนถึงเวลาสิ้นสุดของแผน ซึ่งสอดคล้องกับบัณฑิต จันทรสว่าง (2560) ได้ทำการศึกษาการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุค 4.0 ได้วิเคราะห์การปฏิบัติตามแผนเป็นขั้นตอนการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้เป็นขั้นตอนในการดำเนินการตามรูปแบบการบริหารและการออกแบบโครงสร้างองค์กรตามขั้นตอนและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกจะต้องมีการปรับแผนในระหว่างดำเนินการเพื่อให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ได้กระทบต่อโครงสร้างและการบริหาร ทั้งยังเป็นการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างสำเร็จ โดยต้องปฏิบัติตามแผนที่เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ รวมถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ซึ่งการปฏิบัติตามแผนมีขั้นตอนในการดำเนินการประกอบด้วย ซึ่งสอดคล้องกับกฤษณะ ทัพบำรุง (2558) พบว่าสภาพการปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง ในภาพรวมพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย พบว่า การบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศบาลตำบล จังหวัดพิษณุโลกโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด 3 ลำดับแรก โดยลำดับแรก คือ การนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ รองลงมา คือ การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และผลของแผนพัฒนาการศึกษา ตามลำดับดังนี้

1. การนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก มีการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นลำดับที่ 1 เนื่องจากมีการใช้แผนพัฒนาการศึกษามากำหนดเป็น แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรเฉพาะด้านที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ ที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนภายในท้องถิ่น จัดให้มี สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ และพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีประสบการณ์ความรู้ เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษากำหนด

2. การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับมาก มีการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นลำดับที่ 2 เนื่องจาก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจเป้าประสงค์ มีมาตรฐานที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น ประยุกต์ความทันสมัย ตรงตามความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ระยะเวลาการดำเนินการของแผนพัฒนาการศึกษาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของนายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีตัวชี้วัดแผนพัฒนาการศึกษาที่ชัดเจนสามารถนำ

ผลการประเมินตามแผนพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาในปัจจุบัน โดยทุกขั้นตอนให้มีช่องทางการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแผนพัฒนาการศึกษาที่ประชาชนเข้าถึงได้

3. ผลของแผนพัฒนาการศึกษาอยู่ในระดับมาก มีการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษา ระดับปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นลำดับที่ 3 เนื่องจากศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินกิจกรรมสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดตามแผนพัฒนาการศึกษา มีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรมตามแผนพัฒนาการศึกษาอย่างเนื่องนำผลของแผนพัฒนาการศึกษาที่ได้แก้ไขปรับปรุงพัฒนาข้อบกพร่อง สะท้อนความสำเร็จและความล้มเหลวเป็นข้อมูลพัฒนาแผนการศึกษาในอนาคต ควบคุมโดยคณะกรรมการกำกับติดตามตรวจสอบพัฒนาการบริหารตามแผนพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ควรมีการจัดรูปแบบการประชาสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีการเข้าถึงได้สะดวกยิ่งขึ้น มีการใช้แนวทางการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น และเข้ากับยุคสมัย
2. การนำแผนพัฒนาการศึกษาสู่การปฏิบัติ ควรมีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะด้านที่ไปในทิศทางเดียวกันกับแผนพัฒนาการศึกษาและปฏิบัติได้จริง พัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ประสบการณ์ ให้ตรงกับสิ่งที่ต้องปฏิบัติตามแผนพัฒนาการศึกษา
3. ผลของแผนพัฒนาการศึกษา ควรมีการยึดเอาหลักความสำเร็จนำมาต่อยอดลดความล้มเหลวหรือข้อบกพร่อง มาปรับปรุงพัฒนาในแผนต่อไปอย่างเป็นรูปธรรมและตรงตามความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการกำหนด การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพถูกต้องตามขั้นตอน และปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบไปด้วย โครงการ กิจกรรม องค์ประกอบของแผนพัฒนาการศึกษาที่ทันต่อยุคสมัย เหมาะสมสะท้อนถึงความต้องการของผู้เรียน และประชาชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2560). *การนำแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 สู่การปฏิบัติตามภารกิจของหน่วยงาน*. เข้าถึงได้จาก http://www.dla.go.th/upload/document/type2/2017/9/18800_1_1506394965284.pdf?time=1506401751089.

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). *แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เข้าถึงได้จาก https://www.cpmlocal.org/dnm_file/govdoc_stj/68991643_center.pdf.
- กระทรวงมหาดไทย. (2562). *คู่มือการประเมินแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เข้าถึงได้จาก http://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2020/10/2298_6153.
- กระทรวงมหาดไทย. (2564). *แนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ.2566-2570) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. เข้าถึงได้จาก https://www.pitloklocal.org/govdoc_detail.php?id=12478.
- กฤษณะ ทัพบำรุง. (2558). *การศึกษาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บัณฑิต จันทร์สว่าง. (2560). การบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในยุค 4.0. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 2(2), 98-108.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579*. เข้าถึงได้จาก <https://www.moe.go.th/ข้อมูลกฎหมายและกฎเกณฑ์>.

